

ՄԱՏԵՆԱԽՕՍԱԿԱՆ

Ա.

ԲԱՐՈՑԱՆԱՆ ԴԱՍՏԻԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հեղ. Մ. Գ. Ծափեան. Տպ. Կ. Պոլիս

1927. էջ 78, Գին 30 դր. Քրք.

Այս փոքր գրքից մեջ ամփոփում են բազմամյա արդիւնաւոր ուսուցչի մը հմտութեամբ լեզու երեք դաստիարակութիւնները: Հակառակ համահոս ըլլալուն՝ մասնակի կը բովանդակէ լայնածաւալ նիւթի մը զրեթէ բոլոր զլխաւոր կէտերը: Կը կարգաւորէ թէ բարդագիտութիւնը՝ իր այդ՝ ենթակայ է վերացման եւ հանրացման (induction et deduction, մակաժողովի եւ ընծայութիւն) մեթոտներուն, եւ աւարտէ է իմացական գիտութիւնէն: Թէ զգալունները կարեւոր դեր մը ունին մեր կեանքին մէջ, Թէ ի՞նչ է խիզճը, ազատ կամքը (libre arbitre), Կը ցուցուի մեզի՝ կարեւորութիւնը սկզբունքներուն՝ որոնց պէտք է կցուի օրինակը՝ իր միջոց դաստիարակութեան: Կեանքը եւ զայն մշակելու պայմանները—նպատակի որդեգրում: յարստեւութիւն, նախաձեռնութիւն, մարմնակիրք, կարգադրութիւն, եւ այս պայմաններու գործադրութեան միջոցները—պատժական դրութիւնը, վարձատրութիւնը, նախաճառարութիւնը, եւ յետոյ ունակութեան մշակումը: Անձնական ընկերային եւ կրօնական պարտքերը խնդրոյ նիւթ կ'ըլլան: Կը խօսուի կարգ մը առարկանութիւններու եւ ժողովրդներու վրայ: Մասնակից կ'ըլլան էա մօշտարայի վարդապետութեան սխալներն: Կրօնական պարտքերու շարքին՝ կը շեշտուի Աստուծոյ զայափառ մարդուն մէջ եւ այդ զապարտին կարեւորութիւնն ու արդիւնաւորութիւնը: Կը փակուի դաստիարակներու ուղղումը թելադրութիւններով եւ կ'եզրակացնէ ստակէս. «Երբ զգայնութիւնը՝ որ աւելանալու երջանկութեան կը բաղձայ, մեր իմացականութիւնը՝ որ կը ձգտի դէպի մշտնադարձութեան աղբիւրը, եւ կամքը՝ որ տեսական կատարելութեան կը տենչայ, ուրիշ կեանքի մը խոստումը կը պարունակեն: Այս է մարդուն գերագոյն վախճանը: Բարոյական եւ կրօնական դաստիարակութեան նպատակն է պատրաստել մարդը իր այս վախճանին»:

Ընթերցողին ներկայումս այս ծաւալուն նիւթերը ոչ միայն շահեկան են անոր համար որ առանցքը կը կազմեն մարդային մտածութեան՝ այլ նաեւ անոր համար որ մերագնեայ դաստիարակներէն եւ ուսուցիչներէն մեծ մասը պէտք ունին մշակելու այդ խնդիրները: Այս գրքից կը շատ համառօտ է, բայց կրնայ գտնել խթան մը ըլլալ այս հարցերու շուրջ խորհելու: Կրնանք օտար լեզուներով կարգաւ բազմաթիւ եւ աւելի լաւ գիրքեր, բայց մեր լեզուով նման նիւթերու արդիական մշակումը իր առանձին առաւելութիւններն ունի անշուշտ:

Բարոյական եւ փիլիսոփայական տեղիքներու վրայ յարասութիւններու տմբոփ ու կուռ ճոճով գրուած հաւաքածոյ մ'ըլլալով՝ սկզբունքներու խորունկ վերլուծումներ չենք գտնել հոն, տուեալներու

վրայ կառուցում ուղղակի թելադրութիւններ եւ անմիջական մշտնադարձութիւններ կը յայտագրուին: Բարոյական Դաստիարակութիւն մէջ, Հեղինակին անձնական փորձերէն բաղուած մի բանի օրինակներ, ընդելուզուած գրքիցին նիւթերուն՝ հետարբերական են եւ շահեկան:

Արուեստային (technique) մշտնադարձութիւնը հայերէնով մը գրուած եւ նիւթերու լաւագոյն շարադրութեամբ մը գաւառաւորում այս մատենիկը կը յանձնարարենք մեր ազգակիցներուն:

Ն. ՍԻԿ. ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԻԱՆ

Բ.

ՄԱՐԿՆԻ ԶԱՐԿԻ 1920-16 Եւ Պատմական համառօտ ակնարկ մը իր անցեալին վրայ. — Պատկերակցարդ. — Պատրաստեց Յովսէփ Տէր-Վարդանեան. Տպ. Արաբս—Բ. Թօփալեան

Հալէպ. 1917. Տ. էջ 132, Գին 10 դր.

Բազմավէպ դուրսգնէր ունի Հայկական Զարդ բնուած ահա որ առաջումը: Այս փոքրիկ տետրակը մէկն է այդ դուրսգնէրէն: Պրն. Յովսէփ Տէր-Վարդանեան Մարաշին Զարդը կը նկարագրէ պարզ, ստեղծ ճոճով մը, եւ կ'արթնցնէ ամէն հայուն ներքոյ գաղտնած սարսուռը:

Գրքիցին ամէնէն շահեկան մասն է այս:

Իսկ Մարաշի անցեալի վրայ նետուած պատմական համառօտ ակնարկը, այնքան համառօտ եւ ցրի է որ, թէ եւ չի պատկերացներ այդ նշանաւոր բաղդարին նոյն իսկ կարեւոր զիծերը, այստեղ ամենայնիւ ատենք իրեն պատմական նոթեր կը պահեն իրենց արժէքը, եւ կրնան օր մը օգտակար ըլլալ աւելի խնամեալ ուսումնասիրութեան մը: Մարաշի պատմութեան համար կարեւոր են այս տետրակին մէջ արուած վիճակագրական եւ ազգագրական տեղեկութիւններն ալ:

Շնորհաւորին է Տէր-Վարդանեան որ կրցած է շահագրգռել իր այս երկով Ս. Աթոռոյս ծերունազարդ միւրան Դեր. Տ. Եղիշէ Եպս. Զիլիկիւրեանը, որ հոգացեր է ատոր ազգագրութեան ծախքը:

ՏԱՐԵՅՈՅՑՆԵՐ

Բ.

ԹԻՎՈՒՆ. ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՅՈՅՑԸ.

1928. 22րդ. տարի. Տպ. Մասիս. Փարիզ. 8⁰ էջ 656. Գինը 2 Դոլար:

Շեղ տպագրութիւն, հատոր մը ոսկեփորիկ:

Թէպէկէն ՏԱՐԵՅՈՅՑԸ, թեւեւ կոխած իր չափահասութեան կորովի տարիքին, անվեհեր յայտնէր կ'առնէ այլեւս դէպի յառաջ. երբեմն ալ աշուձախ կը նայի իր պարզին մէջ եւ ինչ որ շահեկան էր գտնէ, կ'առնէ կը տանի, եւ հոգեկող կ'սկսէ ձեռք մը կը բերէ դանդաղ եւ կը զետեղէ իրենց փայլուն տեղերը:

Այս տարի Թէպէկի «Տմբարկան», աւելի հիշդ պիտի ըլլար բոկի Տօմական մասին հակառար փառազարգեր է Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթոս